

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsak petek, ako je ta dan praznik pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrť leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 v. Pošilja se tudi „Slov. Gospodinja“ posebej.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravišstvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo tristopna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Ljubljanska I. državna gimnazija — razdeljena! — 2. shod narodno-radikalnega dijaštva v Celju. — Politični pregled. — Štajersko: Razno. — Koroško: Razno. — Primorsko: Razno. — Kranjsko: Razno. — Raznoterosti. — Prosveta. Podlistek: Sezona.

Ljubljanska I. drž. gimnazija — razdeljena!

Kranjski Nemci, ki tvorijo jedva 4% prebivalstva v deželi, so kar čez noč in brez napore pridobili nov srednješolski zavod! Peščica kranjskih Nemcev ima sedaj dve popolni nemški gimnaziji in nemško višjo realko. Ljubljanska I. drž. gimnazija se razdeli v dva, povsem samostalna zavoda, ki bosta tudi lokalno ločena ter bosta imela vsak svojega ravnatelja in vsak svoje profesorje. Tako se število nemških profesorjev v Ljubljani pomnoži, s tem pa se tudi okrepi nemški kulturni živelj v Ljubljani in nemško volilstvo. Za sedaj bo opravljal ravnateljske posle na nemški gimnaziji dr. Aleksander Pucsko, ki zna tudi — nekoliko slovenski; na „slovenski“ gimnaziji pa baje kar hitro zamenja prof. Štritofa duhovnik dr. Ivan Svetina, ki postane menda stalni ravnatelj. Ali je tudi to uspeh kranjskih klerikalcev? Dr. Ivan Svetina ni nikak talent, še manj pa moderno napreden znanstvenik. V njem tiči celo velik kos uprav zelotske nestrpnosti. „Slovenska“ višja gimnazija pod ravnateljstvom takega moža ne more biti napredujoč zavod! Toda danes Svetinovo vprašanje še ni aktualno. Predvsem nas zdaj zanima velika nova pridobitev pičloštevilnih kranjskih Nemcev. Zdaj imamo v slovenski metropoli kar nenadoma dva „slovenska“ in dva povsem nemška srednješolska istovredna zavoda.

Sezona.

Sezona se je začela. Namreč zimska! Kadar začno regljati žabe, se začenja letna sezona, kadar začno kričati žrjavi in odletavati trume lastavic, se začenja zimska sezona. In ob vsakem takem začetku se zakopljejo dame v literaturo. V modno namreč! „Wiener Mode“, „Moden-Zeitung“, „Illustrierte Frauenzeitung“, „Grosse Modenwelt“, „Das Blatt der Hausfrau“ i. t. d. preplavljajo slovenske hiše in delajo soprogom in morda tudi ljubimcem sezonske skrbi. Oh, ta ženski svet! Kar je bilo še pred polovico leta elegantno, fino, moderno, je zdaj že med staro šaro, brezokusno, skratka nemoderno. Kdo bi se ne jezil? Taka nestanovitnost, taka okusna neznačajnost! Može si rujejo lase, če jih namreč še kaj imajo, in preklinjajo na glas in na tihem, — Gričar, Mejač, Oroslav Bernatović, Škof, Kenda i. dr. pa se zadovoljno smehljajo. Oj ti ljuba sezona, vrag te vzemi!

Še se nisi oddehnil od nesramnih stroškov morskih kopelij, od počitnikovanja v Bohinju, na Bledu, v Kamniku, Dolenjskih toplicah in drugod, pa ti grozi že nov neizogiben atentat mile zakonske družice in dražestne hčerke na

Tekom zadnjih tednov so naši listi opetovano pojasnjevali, kaka vnebovpijoča krivica bi bila taka razdelitev za Slovence. Tudi pri dunajski vladi so bili storjeni vsi koraki. A vse zaman. Nemcem se izpolni še tako neutemeljena in krivična želja.

Ne bomo danes pojasnjevali šolskih razmer na Slovenskem. Vsakdo ve, da Slovenci na Koroškem nimajo niti ljudskih šol, vsakdo ve, kako sramotne in neznosne so srednješolske razmere na Sp. Štajerskem, da primorski Slovenci nimajo niti ene same srednje šole, dočim bo peščica kranjskih Nemcev in nemčurjev imela zdaj kar dve gimnaziji in povrh še edino državno realko na Kranjskem. In kakšne krivice trpe na šolskem polju tržaški Slovenci!

Ljubljanska I. državna gimnazija, ustanovljena za Slovence, vedno slovenska posest, kjer tvori nemško dijaštvo — največ sinovi tujcev — brezpomembno manjšino, se premeni v nemški zavod in zato se morajo odpahnuti slovenski razredi.

Razdelitve ni povzročila nobena potreba. Za nemško dijaštvo je že sedaj preveč preskrbljeno, a če ti nemški dijaki nočejo študirati na enem zavodu s slovenskimi dijaki, naj gredo v Kočevje ali kam drugam!

I. državna gimnazija se razdeli iz narodno-političnih nagibov, iz namena, da se v slovenski Ljubljani ustanovi pangermanska trdnjava, nov steber nemškega mostu do Adrije.

Ob sebi je umevno, da se je ta načrt izkupal pri deželni vladi v Ljubljani. Tu komandirajo Schwarz, Kaltenegger in Haas, trije strupeni nemški nacionaleci, ki iščejo, kje bi oškodovali slovenski narod. Samo na eno mislijo: Kako bi umetno ojačili nemštvo in pritisnili ob zid Slovence. Deželna vlada je zopet postala, kakor v Vesteneckovih, Auerspergovih in Widmanovih časih izvršilni organ ljubljanske kazine!

denarnico. Novi klobuki zvončastih krajev, nove toalete z originalnimi našitki à la hlaeniki, ogromni mufi à la starokopitne malhe za patrone, široke boe z mnogoštevilnimi režečimi gobčki različnih krvoločnih tihoplazcev! In čujte, sedaj bodo modne celó ženske palice, dolge, tenke batine, ki imajo na gornjem končku svetle, z dragulji okrašene, kovinaste in steklene ali porcelanaste kroglice! No, hvala lepa, zdaj dobe še ženske palice v roke — obljublja se nam torej kar preveč zanimiva sezona! Pomislite samo na razne slučaje, pri katerih so doslej igrali diskretno ulogo le nežni nohtovi in rahle pesti, kvečjemu kak solnčnik! Poslej pa bodo žvižgale po zraku brutalne palice! Gorje vam, nezvestniki! Gorje vam, konkurentke v ljubezni!

Jaz sem pripravljen že na vse, zato je že naprej zagotavljam ves — moški in ženski — svet, da ne dajem in ne iščem „zadoščenja“, skratka, da nisem nikak Sabljan, nego zaničevanja vreden filister, ki nisem vreden, da bi me častni član Žorž vsaj postrani pogledal. Zato pa tudi svečano izjavljam, da ne bom pozval nobene dame na dvoboj, ako me naskoči s kako sezonsko-moderno palico, in niti zapiska

V kazini so sprožili imenovanje Proftovo, in vlada je takoj šla v boj za to kazinsko zahtevo; v kazini so sprožili razdelitev gimnazije in vlada se je zopet zavzela za to zahtevo. A kako je to možno?

Zoper voljo obeh slovenskih strank bi se vlada nikdar ne upala razdeliti gimnazije. Razdelitev gimnazije je konsekvence dogovora klerikalcev z vlado in z Nemci. Seveda bo vlada to izdajstvo klerikalcem drago plačala.

Kaj store zdaj zavedni narodni Slovenci?

Pol milijona spodnještajerskih Slovencev še danes nima niti ene slovenske srednje šole. Po Taaffejevem odstopu je prišla na krmilo koalicijska vlada, ki je prevzela dolžnost, da ustanovi za slovenske dijake na celjski gimnaziji paralelke. Celje leži sredi popolnoma slovenskega ozemlja in zahteve štajerskih Slovencev ni primerjati z zahtevo ljubljanskih Nemcev. A ko je koalicijska vlada ustanovila ponižne slovenske paralelke, so Nemci vzdignili nepopisen vihar. Boj proti vladi se je začel na vsej črti, in ministrstvo je moralo odstopiti, v nemških vrstah je zavladal tisti besni radikalizem, ki je povzročil pravecato revolucijo. In zahteva štajerskih Slovencev je bila skromna in opravičena, zahteva ljubljanskih Nemcev pa je nesramnost, ker imajo Nemci že vse, česar jim je treba, ker imajo že nemške razrede na I. državni gimnaziji.

Nemci dobe v Ljubljani popolno gimnazijo. Odkod vzamejo dijakov za dovolj velikih 8 razredov? V Ljubljani in okolici nikdar. Ali jih bodo klicali in izvabljali od drugod? Ali bodo lovili sinove slovenskih omahljivcev? — Gotovo bodo imeli dijaki na nemški ljubljanski gimnaziji razne prednosti in dobrote. Marsikak revež se bo polakomnil nemške podpore. Število slovenskih janičarjev se bo torej nedvomno pomnožilo. Tako je nova nemška gimnazija

ne bom dal sestavljati, ako me kdo razžali. Storim pa kaj družega. Pa ne mislite, da bom tekkel k zdravniku in nato k državnemu pravdniku! To bi bilo prvič in sploh neoriginalno in drugič brezuspešno. Saj veste, kako je bilo! — Sicer pa ena klobuta več ali manj, to ne prihaja niti več v poštev v sedanji sezonsko-modni toči klobut.

Ali se vam ne zdi, gospod urednik, da se polagoma začenja med nami državljanska vojna? — Jaz sem strašen zajec, in se že resnično ne upam več na cesto. V Ljubljani, na Krškem, v Riemanjih, povsod že grme klobute, da šume glave, da postajajo že ljudje gluhi in da se skrivajo ponoči pred sovražniki po grapah in kotanjah ali po župniščih. Moj duhoviti prijatelj Fridolin Žolna mi je danes izkušal dokazati, da postajamo tudi Slovenci „vitežki narod“ à la Madjari ter da je zadnji čas, da se vvede tudi pri nas šport angleškega boksanja, ako nočemo, da smo najnekulturnejši narod v Evropi. Duhovita misel, kaj ne? — Jaz bi se res prav rad vadil kulturnega boksanja, samo če bi ne bolelo in če bi se človek tako ne bal za zadnje svoje zobe! — Zato pa sem Fridolinovo misel na boksanje z žalostjo opustil ter

eminentna nevarnost za Slovence vseh strank in polit. prepričan, za ves narod.

„Slovenec“ trdi kratkobesedno, da je laž, kar piše o tem vnebovpijočem slučaju „Slovenski Narod“; a kaj je potem resnica? Ali je morda vendarle zato dr. Šušteršič kandidat za jugoslovanskega sekcijskega šefa? Ali je to morda vendarle cena za novo izdajstvo?!

„Slovenec“ sumljivo molči! A tudi dr. Šušteršič, ki govori in brzojavlja toli rad in toli gostobesedno, tudi ta kristalnočisti mož je nakrat nem! Čudno! Vse kaže, da se je pri zadnjih državno-zborskih volitvah v Ljubljani sklenjena zveza med Nemei in klerikalci utrdila in da že pri naša — sadove!

2. shod narodno-radikalnega dijaštva v Celju.

(Konec)

Po govoru in debati o svobodni šoli so se vršile razprave šolskega odseka, ki ga je vodil podpredsednik Fr. Kadunec. Najprej se je ponovila stara slov. zahteva po slov. vseučilišču, potem je pa predaval phil. Jos. Breznik o sedanji šolski vzgoji. Poudarjal je, da se gleda v srednjih šolah preveč na znanje, pa premalo na vzgojo. Tvarina je preobširna, zato se jo vzame le površno. Glavne zahteve, ki jih stavimo na srednje šole, nam ista ne izpolnjuje. Ona ne vzgaja v narodnem duhu, ker je učni jezik nemški, ker poučuje še vedno veliko nemških profesorjev in ker poučujejo tudi slov. profesorji v nemškem duhu, ki so se ga navzeli na nemški srednji šoli in nemški univerzi. Srednja šola pa tudi ne vzgaja značajnih in delavnih ljudi. Značaje najbolj kviri svetohlinstvo, denuncijantstvo in slepa, vojaška pokorščina. Vse to ovira svobodni razvoj posameznika. Premalo se gleda tudi nato, da bi se učenci vzgajali za delo in sicer samostojno delo. Konečno omeni še razmerje, ki naj vlada med profesorjem in dijakom v in izven šole. Isto naj bo prijateljsko. V zelo živahno debato so posegli dr. Kukovec, phil. Prekoršek, ki je govoril o pomanjkanju slov. srednjih šol, jur. Lesničar, prof. Vajda, ki je utemeljeval zahtevo po slov. učnem jeziku, prof. Jošt i. dr. Nato je referiral jur. Fettič: o ekonomični izbiri stanu. Konec letošnjega letnega tečaja je bilo 352 slov. juristov, 165 slov. filozofov, 49 medicincev, 63 tehnikov, 17 agronomov, 10 veterinarcev, 3 eksportni akademiki, 3 trgovski akademiki, (+ 1 jurist), 5 montancev, 1 farmacevt, 1 akad. slikar, 4 konservatoristi, 1 obiskovalec pedagogija, skupno tedaj 672 slovenskih visokošolcev. Po prizadevanju Omladine je naraslo število juristov (predlanskim 250, lani 328, letos 352 in medicincev (predlanskim 27, lani 37, letos 49), padlo pa število filozofov (predlanskim 202, lani 188, letos 165). Za naprej se še priporoča študij prava, medicinski študij, stavbno inženjerstvo, geodezija, zlasti pa veterinarstvo in montanstvo ter trgovska aka-

sem si skrivaj naročil iz Nemškega železnog jeklen oklep, ki ga ne prodre nobena krogla, nikar pa da bi ga prebila kaka batina ali stolica! Ker smo namreč Slovenci toli napreden narod, da vsak dan kar vidno naprej lezemo, zato sem tudi prepričan, da ne ostane pri klofutih, bičih, palicah in pri stolih, nego da napredujemo kmalu še k revolverjem in morda po beligradskem vzorcu celo h kakemu hitrostrelnemu topiču. Vraga, pomislite vendar! V dobi „svobodne misli“ živimo, in nikomur ne smemo braniti, da napade svojega nasprotnika z orožjem, ki se mu zdi pač najsrečnejše! Jaz sem svobodomislec, čeprav se nisem upal v Prago, ker privoščim tudi g. Aškercu, da tudi njega malo napadejo, in nisem tak sebičnež, da bi hotel le sam vse napade spravljati na svojo kožo. Bodi torej enakopravnost v sprejemanju in razdeljevanju udarcev; danes meni, jutri tebi... kadar bomo vsi tepeni, se pa začne lahko zopet od začetka.

In tako se je začela od začetka tudi naša gledališka sezona. Kar je bilo lani zanič, je letos krasno, a bo prihodnje leto zopet zanič itd. Naglas: „Živio! Slava!“ — obenem pa na tihem:

demija. Odsvetuje se eksportna akademija. V zelo živahno debato so posegli prof. Vajda, jur. Kramer, tehnik Pavlin, abit. Zalokar in med. Vidic. Ob 8. uri je zaključil predsednik zborovanje.

Takoj nato se je vršil v gostilniških prostorih Narodnega doma komerz, katerega se je udeležilo izredno mnogo odličnega celjskega občinstva. Komerz je vodil starejšina dr. Gregor Žerjav. Izreklo se je celo vrsto napitnic.

V nedeljo dopoldne se je vršilo sklepno plenarno zborovanje, na katerem so se sprejele rezolucije shoda: o dvobojnem vprašanju, o svobodni šoli, o narodni obrambi, rezolucije soc. odseka, šolskega odseka in rezolucije o strokovnem študiju. V zaključnem govoru se je predsednik shoda jur. Kramer zahvalil celjski posojilnici, ki je dala na razpolago prostore „Narodnega doma“, vsem celjskim Slovincem za gostoljubnost itd. ter končal s klicem: Na svidenje na 3. shodu narod. dijaštva v Ljubljani. Ko se je še imenom udeležencev shoda zahvalil dr. Tuma predsedniku Kramerju za vzorno vodstvo, je zaključil ta zborovanje.

Opoldne je priredila „Narodna stranka“ vsem udeležencem shoda banket, popoldne pa se je vršil izlet v Žalec.

Politični pregled.

Nagodba z Ogrsko. Ogrski ministri so bili še pred nekaterimi meseci zmagoviti in za vsak pameten sporazum glede nagodbe nepristopni. Šovinizem jim je zamažil razum, toda po preveliki pijanosti se zmeraj pojavi maček. In Madjari imajo danes že prav hudega mačka. Vsak mirno in pošteno misleč Madjar želi, da se sklene nagodba z Avstrijo čim najhitreje, in vsakdo ve, koliko škodo bi trpela Ogrska v gospodarskem oziru, ako bi se ekonomska zveza med državama polovicama pretrgala. Šovinisti trdijo, da more Ogrska obstajati sama brez Avstrije, dasi je Ogrska brez Avstrije takoj brez kredita in povsem bankrotna. Ogrska nima kapitala in denarja je v deželi malo. Že zdaj nočejo avstrijske banke več eskomptovati ogrskih menic, ogrski zastavni listi se ne spravijo v denar, ogrske hranilnice in posojilnice so v stiski, ogrska industrija ne najde dovolj obrestovanja, Nemčija, Francija in Belgija ne nalagajo svojega denarja več na Ogrskem in tudi Avstrija grozi, da odtegne Ogrski kredit. Carinska vojna pa bi bila usodna za Ogrsko. Zato se je pojavil na Ogrskem hud maček in očitno kesanje. Nagodba se torej končno vendarle sklene, ker jo Madjari potrebujejo kot kruh soli.

Avstro-ogrski in ruski zunanji minister sta se te dni na Dunaju zedinila glede postopanja v Macedoniji in na Balkanu sploh. Ker se jima je pridružila tudi Anglija in ker se Italija ne upa več spletkariti, je vzrasla mala nada, da se grozodejstva med fanatičnimi tolpmi Bolgarov, Srbov in Grkov prenehajo ali vsaj

„Vrag te vzemi!“ — Spočetkom lanske gledališke sezone je bilo za občinstvo vse preveč literarno, za časopisne kritike pa vse prav dobro, hvalno, celo izvrstno; kmalu pa je bilo vse premalo literarno in preveč denarno špekulativno, skratka „šmirarsko“. Intendanta so odslovili kar na vrat na nos, da se je revežu zgodilo slabše, kakor najzanimnejši deklji, ki se ji sme odpovedati le na 14 dni. Meni je bilo pri vsem tem le žal, da nimamo v svojem muzeju kakšne žiljotine, da bi jo bili mogli postaviti na sredi Kongresnega trga ter bi potem tistega nesrečnega intendanta lepo žiljotinirali! To bi bilo tudi po francosko, ne?

Čudno se mi pa le zdi, kako bo možno uprizoriti 45 dramskih novitet in še 12 opernih novitet ter vrhu tega še nekaj starih oper in dram, ko imamo na razpolago kvečjemu 95 predstav. Preverjen sem namreč, da se res uprizori vsako delo, ki je na repertoirju, vsaj je baš sedanji nad vse izborni intendant očital prejšnjim škandaloznim intendancam, da so pač mnogo obljubljale, a malo izvrševale. Igralo se bo torej letošnja sezona vse, kar se obljublja... toda — kako, kje in kdaj, tega nam ne povedo!

zmanjšajo. Ti trije narodi se sedaj bore za prednost in nadoblast v Macedoniji ter pobijajo drug drugega. Srbi bi radi odtrgali velik kos Macedonije zase ter terorizirajo Bolgare in Grke; Bolgari hočejo zopet vse zase in pobijajo srbske aspiracije; Srbi in Bolgari skupaj pa bijejo Grke. Tako se more kristjani med sabo, Mohamedanci pa more brez razločka Srbe, Bolgare in Grke. Torej splošno morjenje! In take razmere vladajo na Balkanu — torej v Evropi! — v XX. veku. Ropanje, požiganje, morjenje, posiljevanje žensk in mrevarjenje otrok vsak dan povsod! Zdaj se baje lotijo evropske vele-vlasti administrativne razdelitve Macedonije brez razločka na narodnost prebivalstva. Macedonija se ne razdeli, nego ostane vse pri starem, le uprava se poveri orožništvu in uradništvu interesovanih vlasti. Turčija nima nikjer nobene zaslonbe ter se bo morala udati. „Evropski koncert“ je edin, dokler se ne pojavi kak diskord med temi muzikanti!

„Narodni Listy“ o Slovincih. „Narodni Listy“, govoreči jako pohvalno o člankih dr. H. Tume, ki so bili izšli v „Našem Listu“ in v posebni brošuri pod naslovom „Jugoslovanska ideja in Slovenci“, pišejo, da bi se za narodno-gospodarske predloge g. dr. H. Tume morali zavzeti složno vsi Slovenci in jih izvršiti! Predlogi naj bi ne ostali na papirju, nego naj bi se zanje zavzeli poklicani činitelji! „Leto 1908 prinese šestdesetletni jubilej prvega slovanskega kongresa v Pragi l. 1848. Upati je, da ta znameniti dogodek ne ostane neopažen. Jubilejnemu kongresu slovanskemu l. 1908 bi bila dana možnost položiti temelje plodnega dela. Časa je dovolj za pripravljalno delo.“

Mladočeška stranka sedi zdaj na dveh stolih. V ministrstvu ima dva svoja moža, Pacaka in Fořta, v Pragi in drugod na Češkem pa pozivljajo poslance, naj vstopijo v opozicijo proti vladi. Imenovanje sodnikov je razburilo vso Češko. Že itak majhna popularnost mladočeške delegacije je torej v veliki nevarnosti, ako ministra Pacak in Fořt ostaneta v Beckovem kabinetu vzlic temu, da se glede sodnih imenovanj ne dosežejo remedure. Ministra sta bila že v Pragi, kjer se je vršil shod zaupnikov mladočeške stranke. Na predlog urednika „Narodnih Listov“ in državnega poslanca Anyža se je sklenilo, pozvati češke poslance, naj vstopijo v opozicijo, ako vlada v najkrajši dobi ne ugodí zahtevi češkega naroda.

Björnsterne Björnson laže! Predkratkim je priobčil veliki nordijski pesnik Björnson članek, v katerem je dejal Madjaronom v lice, da zaslužujejo zaničevanje vse civilizovane Evrope, ker z najbrutalnejšimi sredstvi kradejo politične pravice in ovirajo vsak kulturni pojav drugorodnih narodov v ogrskem kraljestvu: Slovkom, Hrvatom i. dr. Madjari zmeraj kriče, da se bore za svobodo in napredek, za narodnostni mir in za nezavirano ljudsko prosveto, a ubijajo vse, kar ni madjarsko. Zato tudi Madjari niso

— Pa še nekaj se mi zdi nerazumljivo: Lani je sedanji intendant to in ono opero in dramo obsodil kot ničvredno ali neizvršljivo... a glej, i ta i ona opera in drama je letošnja sezono zopet, seveda na njegovem repertoirju in sicer naenkrat kot izborna, krasna, povsem lahko izvršljiva... Ali lani teh del blagorodje letošnji intendant niso sploh poznali ali pa so jih blagoizvolili med počitnicami ob morju prepesniti in preglasbiti? Morda pa smo dobili za letošnja sezono take umetnike in umetnice, da izpremene celo zmazke v umotvore!? — Vsekakor mu kličemo: „Žiljotine nimajo Ljubljance, torej nič bati se! Živio in Slava!“ Kaj drugi na tihem mislijo, tega pa itak ne slišimo...

Tako smo toraj že v sezoni gledališča, koncertov, veselice, razstav, četudi s polja še ni pospravljena vsa repa in korenje ter se še žanje zadnja ajda. Plodonosna, bogata jesen! Kašte, kleti, shrambe se polnijo, in zdaj je na kmetih veselo. Vsega dosti! — V mestih pa se je razlilo čez nas književno in glasbeno bogastvo. Schwentner, Bamberg, Narodna založba, Kato-liška knjigarna, Družba sv. Mohorja, Gabr-ščkova tiskarna in celjska Zavezna tiskarna...

imeli pravice, udeležiti se mirovnega kongresa v Haagu, ker ravnaajo drugače, kakor pa govore. Björnsonov članek je izzval v vsej Evropi največjo senzacijo in skoraj vseobče odobravanje. Madjarizem je bil blamiran do kosti! Ves svet je postal pozoren na madjarske kulturne surovosti in barbarske krutosti. Björnson je pač mož, ki se mu veruje. Madjarski listi si niso znali pomagati drugače, nego da so začeli Björnsona psovati in sumničiti. Björnson pač še ni čital tako gabnih in podlih psovk, kakoršne so se vsule zdaj po madjarskih časopisih na njegovo glavo. Najmileje, kar mu rečejo, je lažnjivec in podkupljenik. Trdijo namreč, da so Nemci podkupili Björnsona, da napade Madjare. Ti potomci Hunov pač mislijo, da je vsak človek na svetu podkupljiv Madjar! Socijalnodemokratskemu madjarskemu listu „Nepszava“ pa se zdi taka pisava preneumna ter povsem pritrjuje Björnsonu. Ta madjarski list celo sam našteva razna nova barbarstva, ki so jih učinili Madjari v najnovejšem času in sicer po onem dnevu, ko je izšel Björnsonov članek, ter piše: „Vse to dokazuje, da Björnson ne laže; v najslabšem slučaju se mož le vara, ker so storili Apponyi in tovariši še mnogo hujših stvari, kakor jih ve veliki pisatelj, in ker vse ono, kar je napisal in rekel o Madjarih, velja samo za vodilne politike a ne za narod, ker se ogrsko ljudstvo v okviru socijalne demokracije bori za enakopravnost vseh narodov na Ogrskem.“ Lepo! A madjarski socijalni demokratje naj povedo to na ves glas v budimpeštanskem parlamentu svojim kolegom ter naj dejansko podpirajo drugorodne poslance v borbi za jezikovne in politične pravice! Vidimo pa, da so v odločilnih trenutkih vsi madjarski poslanci najrazličnejših strank ena duša in eno srce — proti Slovanom! Ali pa bo morda poslej drugače?

Tretja ruska duma. Tudi druga ruska duma je bila po večini vladi nasprotna in celo republičanska, zato je bila razpuščena. Pri volitvi volilnih mož za 3. dumo pa se je izkazalo, da je izvoljenih 2764 vladnih pristašev, 2277 opozicijonalcov in 901 za sedaj še nepristranskih volilnih mož. Že danes je skoraj nedvomno, da bodo tudi v 3. dumi opozicijonaleci v večini, ki bo bržčas še večja, kakor je bila v 2. dumi. „Kadetje“ bodo zopet odločilna stranka. Kaj stori pač tedaj ruska vlada? Ali razpusti še novo dumo? Ali se pa morda potem sploh odpravi nova ustava in uniči duma za vselej? Ruski narod nič več ne zaupa v delovanje dume ter se je volitev volilnih mož le malo udeleževalo. Izmed 3—4 tisoč volilcev je prišlo volit le 120—160 oseb! Baje 90% volilcev sploh ni volilo. Bodoči poslanci ali člani dume bodo imeli torej res prav neznan volilcev za sabo. Kadetje upajo, da bo v tretji dumi predsednik zopet Golovin oziroma Miljukov. Reakcionarci pa se seveda neuspeha najnovejših volitev vesele ter proslavljajo absolutizem kakor edino možni vladni sistem za Rusijo. Obenem seveda naraščajo anarhistovske in nihilistovske stranke, delujoče za republiko in za popoln prevrat.

vsj ti in morda še kdo so nam navalili na mizo novih knjig in novih muzikalij, da je veselje. Vsega dosti! — Ali se hočete smejati? Čitajte Kersnikova „Muhasta —“, „Nedeljska pisma“ in „Strieu v Ameriko!“ Tu imate ljubeznive duhovitosti, pereče satire in zatega, izvirnega humorja na pretek! Ali se hočete jokati? Čitajte Šorlijeve čustvene „Novele in ertice“ ali pa klasični roman „Ponižani in razžaljeni!“ Ali hočete morda peti veselo, žalostno, svečanostno? Tu imate „Nove Akorde“ in „Slovanske himne“ v vseh slovanskih jezikih! In če si hočete končno „eno“ zacitrati ali zabrenkati, okroglo ali jokavo... evo Vam tudi novih sekiric!

Lepo se je torej že začela sezona, če tudi imamo zunaj še gorko, da hodimo brez povrnikov in še v oguljenih slamnikih. Plodonosna, bogata jesen! Vsega dosti! Hvala Bogu, ki nas varuj le še hude zime, povodnji, potresa in hudobnih jezikov! In pa dolgovi in pa sezonsko-modernih klofut! Amen.

Ignacij.

Štajersko.

Dežel. sodnim svetnikom v Celju je bil imenovan toliko napadani gosp. Iv. Erhatic — Sodnikom v Šmarju pri Jelšah je imenovan Ljubljanečan gosp. Anton Mladič, doslej sodni pristav v Postojni.

Štajerski Slovenec prof. kandidat Fran Skok iz Št. Pavla v Sav. dolini je imenovan učiteljem na c. kr. Terezijanišću na Dunaju.

Drž. poslanec Ploj se je hudo zameril štajerskim klerikalcem, ker je vstopil v ugledni in močni Jugoslovanski klub ter se je otrese dr. Šušteršičevega jerobstva. Na vse načine ga napadajo isti, ki so ga še pred kratkim slavili. Akeijo pa vodi ljubljanski „Slovenec“, ki psuje g. dvor. svetnika Ploja ter ga zaničljivo imenuje „izvestni piccolo med dvornimi svetniki“. Kako otročje postaja to sovraštvo! „Piccolo“! Glej, slučajno pa sede v „Slovenčevem“ uredništvu sami majhni, zelo majhni gospodki, izvzemši „dr.“ N. Žitnika. To duhovniško glasilo, ki zastopa in razširja Kristusove nauke, pozablja, da je dejal Kristus tudi: „Kar boste najmanjšemu storili, boste meni storili!“ V svoji ostudni zlobi pozabljajo duhovniki okoli „Slovenca“ na Boga in hudiča ter psujejo kakor žganjarske barabe. Poleg tega še sumničijo, lažejo in ovajajo, da je sramota. „Slovenec“ trdi zopet staro, dokazano laž, da je bila sodna preiskava proti dr. Ploju zaradi nečistosti v rodbini ustavljena, ker je prišel „odzgoraj“ migljaj, ter da je g. dr. Ploj zato „za vselej prodan vsaki vladi“. Kolika nekrščanska podlost! Sicer pa „Slovenčevi“ duhovniki ne prizanašajo niti svojim stanovskim tovarišem ter psujejo in blatijo Spinčiča in Mandiča prav tako, kakor Ploja. Včasih je bil Šuklje „Slovenčeva“ dnevna žrtev; danes je Šuklje „mož značajan, načel jeklenih, neomajen“, — dr. Ploj pa cel antikrist. Tako se časi izpreminjajo čudovito naglo.

V štajerskem deželnem zboru so slovenski poslanci stavili naslednje predloge: Za podporo pogorelcem v Zdrgonjivasi in Mihoveu, za podporo po toči oškodovanim občinam v rogaškem okraju, za ureditev še neurejenega dela Pesnice s pomočjo dežele in države, za podporo po škodi oškodovanim kmetskim posestnikom v Halozah in v ormoškem okraju, za znižanje cen modre galice, za ureditev deželnega vzornega vinograda v občini Griže v Sav. dolini.

Občina Šmartno pri Slovenjgradu je pred kratkim sklenila, da se bo od sedaj naprej posluževala v vseh dopisih samo slovenskega jezika, to je, da bo uradovala samo slovenski in da bode vse nemške dopise od vseh c. kr. uradov kakor tudi drugih korporacij zavračala. Ta sklep je prvi v okraju in ga treba najlepše pozdravljati in želiti samo, da bi se ga tudi vedno držala. Občine slovenjgraške, posnemajte ta sklep!

Celjski Sokol otvori v nedeljo, 6. t. m. zopet telovadni tečaj za gojence, ki bodo telovadili vsako nedeljo popoldne pod vodstvom učitelja vaditelja g. Kužvarta. Med gojenci so večinoma trgovski in obrtni vajenci, ki postanejo tako rodoljubni, značajni in vztrajni moške ter plamteči narodnjaki. Iz tega sokolskega naraščaja dobi Spodnja Štajerska svoje bodoče politične in kulturne pionirje. Zato pošilja vsak slovenski mojster in trgovec svoje vajence v to sokolsko, najboljšo narodno šolo. — V nedeljo, dne 29. sept. je bil izlet oddelka Celjskega Sokola peš v Šmartno v Rožni dolini, kjer se je pelo, telovadilo in govorilo narodu navduševalno. Taki izleti so izredno koristni v narodnem oziru, zato naj bi se ponavljali.

Klin s klinom! Dr. Skumović, sodni tajnik pri deželnem sodišču v Gradcu, je — kakor znano — pri nekem prvem naroku, ki služi zgolj formalnostim, z dovoljenjem tožnikovega zastopnika s hrvatskim tožencem, ki ne zna nemški, govoril brez tolmača hrvatski in zapisal ž njim nemški zapisnik. „Tagespost“ je dokazovala, da je dr. Skumović kot Slovenec naravnost nesposoben izvrševati v Gradcu službo sodnika, da ga je prestaviti in da ga naj vsi nemški odvetniki dosledno odklanjajo, ker je pristranski, slovenski misleč uradnik. Nato so

odgovorili slovenski listi: Dobro! Klin s klinom! Slovenski odvetniki, odklanjajte dosledno nemške sodnike! Slovenske stranke, zahtevajte slovenskih obravnav! Sodnik govori v jeziku naroda! Tak odpor se je začel z uspehom že na Češkem. Slovenci smo sami krivi, da uradi ne spoštujejo našega jezika, ker ga ne varujemo. Vsak uradnik na Slovenskem mora znati tudi slovensko, če je rodem Nemec. Čehi zahtevajo, da znaj vsak nemški sodnik tudi češko. Tu posnemajo le Nemce na nemškem ozemlju Češke, ki odklanjajo vsakega sodnika, ki ni rodem Nemec in ki ne zna dobro nemški. Kar smejo Nemci, to smejo Čehi, Slovenci i. dr. Sodnik mora biti pripadnik narodnosti prepornih strank, Slovence sodi toraj le Slovenec! Slovenski odvetniki naj izvajajo brezobzirno konsekvence, končno že dosežejo Slovani povsod — celo v Gradcu! — svoje po ustavi jim zajamčene pravice! Klin s klinom!

Koroško.

Slovensko uradovanje sodišč. Koroški „Mir“ poroča, da je treščilo v nemškonacijonalni tabor, ker je prišla z Dunaja vest, da se dajo Slovincem pri sodiščih nekatere pravične koncesije. Sodnikom se namreč naroča oziroma priporoča, da slovenske vloge rešujejo slovensko. Nemci zdaj kriče, da „se krši stara navada, da justično ministrstvo preveč zlorablja nemško potrpežljivost, da se zanese v sodišča jezikovna zmešnjava in da se bode pač izkušalo vtihtapiti v vsa koroška sodišča slovenščina.“ Tu se zopet jasno kaže blazni fanatizem koroških Nemcev. Justica ima zavezane oči in sodi pravico brez ozira na narodnost, socijalno stopnjo, na spol ali imetje. Justica ni politik strankar, zato so pred njo vsi ljudje enaki. Kako pa naj sodi sodnik, ako jezika stranke ne razume, ako ne pojmi ustnih, pisanih in drugih dokazov in obrazložeb? Sodišče ni torišče strankarskih zdražb, nego je svetišče, kjer naj najde vsakdo vso pravico. Za urade in šole imajo vsi narodi jezikovno enakopravnost zajamčeno po naši ustavi, ter se nam je pravica naravnost kradla od fanatičnih ali jezika nesposobnih uradnikov. Nič se nam ne daruje, nego daje le najprimitivnejša pravica. Koroški Slovenci so prav tako avstrijski državljani, kakor Nemci, Italijani, Madjari i. dr. Pred zakonom smo si vsi enaki. Treba je le svojo pravico povsod pogumno zahtevati in ne odnehati, dokler se nam ne da, kar je naše po vseh postavah! Saj ne živimo na Turškem!

Črno-rdeče-zlate zastave v Celoveu in blamirani nemški šovinisti. Kakor je znano, je celovski občinski svet sklenil, da se za časa cesarjevega bivanja v Celoveu obesijo na yseh javnih trgih in občinskih poslopih frankfurtarice v dokaz, da je Celovec predvsem ultra-nemški in šele čez dolgo nato tudi prav malo črno-žolt. Nemški šovinisti, ki so hoteli pred leti pred Bismarkom demonstrirati proti avstrijski državni ideji, so dobili prav od Bismarka samega dobro lekcijo. „Železni kancelar“ je na klobasanje celovških Velikih Nemcev odgovoril: „Hvala! Ko se pa vrnete v Avstrijo, sporočite moje udane pozdrave in izraze velespoštovanja svojemu predobremu cesarju, ki mu kličem: Hoch! Hoch! Hoch!“ Ta lekcija celovških nemških fanatikov še ni izmodrila, in zopet so hoteli demonstrirati za Veliko Nemčijo proti našemu cesarju. Toda glej, celovski župan se ni upal izvršiti bedastega sklepa obč. sveta in tudi mestni stāvbní urad je storil kolikor možno malo po želji obč. sveta. V ulici deželne vlade bi morale vihrati 4 frankfurtarice, a vihrali sta le dve, a še te je dal deželni predsednik odstraniti. Župan Neuner je slovesno protestiral, da se krši mestna avtonomija, a brez uspeha. Obč. svet je nato izvolil odsek, ki je imel vso afero pravniško preiskati, in glej, izkazalo se je, da sta bila župan in deželni predsednik menda dogovorjena, da se obesijo frankfurtarice tam, kjer jih cesar ne bi mogel videti, ter da je bila večina frankfurtaric le izsiljena. Pametni nemški Celovčanje so se razobešanju izzivajočih in izdajalskih zastav naravnost uprli. Tako je bilo baje v vsem Celoveu komaj 80 frankfurtaric

izobešenih, a videlo se jih ni niti polovica. Odsek se je torej pridružil županovemu protestu proti vmešavanju vlade v mestno avtonomske pravice ter je obenem izrekel županu nekako grajo, da ni izvršil sklepa obč. sveta docela. Deželni predsednik je utemeljeval svoj ukaz, da se odstraniti zastavi izpred dežel. predsedstva, s tem, da ima vlada skrbeti za mir in red ter da ne more dopuščati, da bi se izzivalo in da bi se razburjalo ljudstvo. Obenem pa je poklical magistrat na odgovor, zakaj je dal na hiši Družbe sv. Mohorja odstraniti slovensko zastavo. Tako so dobili celovski šovinisti dolg nos ter so se le iznova grdo blamirali.

Družba sv. Mohorja šteje letos 79.146 udov, t. j. 2833 manj (največ sta zaostali ljubljanska [za 1633] in lavantinska [za 1292] škofija) od prejšnjega leta. Nazadovali smo torej, a vendar se je skupno število Mohorjanov še vedno ohranilo na častni višini. Številka v družbenih „zlatih bukvah“, v katere se vpisujejo na novo vstopivši udje, je narasla od 267.164 na 273.535, torej je vpisanih 6.341 novih udov. 474.876 Mohorjevih knjig bode torej letos romalo med Slovence! Če dodamo to število onemu prejšnjih let, pridemo do števila 11.275.810 knjig, reci enajst milijonov, dvestopetinsedemdeset tisoč, osem sto in deset knjig, katere je družba samo kot letna darila svojim udom razdelila od svojega obstanka sem. Pri tem pa niso všteta mnoga poznejša naročila, ponatisi itd. Dne 25. sept. se je začelo razpošiljati letošnje družbene knjige in sicer se odpošljejo po tej-le vrsti: 1. Amerika in Afrika, 2. Krška škofija, 3. Razni kraji, 4. Tržaška škofija, 5. Lavantinska škofija, 6. Ljubljanska škofija, 7. Goriška nadškofija. Poverjeniki naj takoj, ko dobijo „avizo“ za poslane knjige, pošljejo po nje na pošto ali železniško postajo, da ne bode sitnih reklamacij, ki povzročujejo samo zamudo in nepotrebne stroške. — Bivši tajnik Rozman je odstopil, mesto njega je bil imenovan monsignor Podgore.

Na podlagi volilne pravice za koroški deželni zbor voli 11 veleposestnikov 1 poslanca, 506 meščanov 1 poslanca, 1322 kmečkih volilcev 1 poslanca in 14.041 delavcev 1 poslanca. To se pravi: 46 meščanskih, ali 122 kmečkih, ali 1277 delavskih glasovnic tehta v koroški politiki toliko, kolikor tehta 1 veleposestniška glasovnica.

Primorsko.

V Trstu prirede slovenski umetniki slovensko umetniško razstavo ter so se vabila na umetnike že razposlala. Vendar je priredba razstave zavita še v nekako skrivnost pajočolan, da ne vemo, kdo pravzaprav to razstavo priredi, kdo vabi in kdo razstavi. Izza kulis se čuje, da bo razstava nekaka slovenska Secesija, t. j. da razstavi svoja dela le nekaj umetnikov in da marsikak umetnik ni dobil vabila. Ponovi se pač zopet ista smešnost, ki se je kazala v Sofiji! To je križ z nami! Peščica umetnikov, a ta razbita na tri skupine, ki druga druge ne priznava. S tem se umetnost ne pospešuje, nego se umetnikom ubija veselje.

Slovensko gledališče v Trstu pod vodstvom g. dr. Iv. Merharja in g. R. Knafliča še ni začelo svoje prve redne sezone, a že vživa veliko zanimanje. Vrše se pridno skušnje ter se pripravljajo dekoracije in kostimi. Pripravlja se več iger. S katero se začne, še ni določeno. Gotovo ne z nemško ali z italijansko. Doslej so dosežale v Trstu največje vspehe slovenske narodne igre s petjem. Zato se je angaževal tudi g. A. Verovšek, ki je baš v teh igrah na svoji višini. Ker se je gledališče ustanovilo predvsem za širše plasti naroda, naj bi se ostalo pri ljudski igri, kolikor največ možno. V drugi vrsti pa naj se goji slovanska drama, ki je v Trstu neznan. Le nikar prenašlih skokov, sicer ostane narod — zunaj!

V istrskem deželnem zboru je bila dne 24. septembra predložena reforma deželnega volilnega reda. Ta osnova gre za tem, da potisne hrvaški in slovenski živelj za nedogledni čas v ozadje, dasi italijansko časopisje naglaša, da so Italijani v Istri Slovanom šli na roko do skrajnih mej. — Po novem volilnem redu se

ima zvišati število izvoljenih poslancev za 9, t. j. od 33 na 42. Kuriji trgovske in obrtniške zbornice in veleposestnikov ostaneta nespremenjeni. V mestni skupnini se pomnoži število mandatov od 12 na 13. Splošna nova kurija bi naj štela 6 poslancev. Za vse kurije velja direktna in tajna volilna pravica. Dosedaj so imeli Italijani (razun virilistov) 21, Slovani pa 9 mandatov. Po novem volilnem redu bi imeli Italijani 24, Slovani pa 15 mandatov. Slovani, ki tvorijo večino t. j. dve tretjini prebivalstva, se s tako razdelitvijo ne morejo zadovoljiti. Gotovo je, da bodo hrvatsko-slovenski poslanci v Istri ta nestvor volilne reforme onemogočili, ker v Istri so drugačni značaji kot so slovenski goriški klerikaleci.

„Krščansko misleče učiteljstvo“ na Goriškem se je sešlo v četrtek na ustanovni shod, na katerem naj se postavi temelj društva za to „krščansko misleče učiteljstvo“ po vzorcu kranjskih „Slomškarjev“. Doslej se je sodilo, da je učiteljstvo na Goriškem kolikor toliko edino, da je le tuintam kateri, ki leze očito v robstvo. V resnici pa ni bilo tako. Med učiteljstvom je mnogo takih, ki na zborovanjih, pri posvetovanjih, v pogovorih pritrjujejo drugim, glasujejo za dobre sklepe, ali taki so le v družbi; kakor hitro so doma, pa so izpremenjeni. Mnogo jih je, zlasti v goriški okolici, ki so pristni klerikaleci. Teh ljudi ni nič oviralo Gregorčičevo poniževanje pri Sv. Luciji, kjer se je grdo zagnjal v učiteljstvo (ko je učitelj predsedoval shodu!), da so glasovali za klerikalnega kandidata pri zadnjih državnoborskih volitvah. Sedaj hočejo imeti tudi svoje „krščansko“ društvo. Sicer jih ne bo kdo ve koliko, toda nekaj jih pa le bo. Le na dan, da bodo računi jasni! Skrit dvoobraznik je le vohun pri naprednem učiteljstvu, le škodovalce. Torej proč z njimi! Ko se zjasni, potem bo napredno učiteljstvo lažje delovalo, kakor pa sedaj, ko visi neka megla nad učiteljstvom, da ne ve prav, kaj in kako. Razkol ne bo čisto nič škodoval, ampak le koristil. Bomo vsaj vedeli, pri čem smo.

Nova Slovence žaleča pesem. Zloglasna „Unione Ginnastica“ v Gorici razpisuje natečaj za novo pesem, „canzonetta popolare“, ki naj se izroči odboru do 15. oktobra t. l. Kakšna mora biti ta pesem, so povedali rekoč, naj se nova pesem lepo pridruži oni „Marameo“. Torej nova pesem bo žalila Slovence! Goriški Slovenci se seveda ne menijo dosti za take laške neumnosti. Odvadijo jih hitro, da je ne bodo peli po mestu, kakor so jim dali hitro hudega vetra na „Marameo“. Naj le pojejo Lahoni take pesmi! To je znamenje, da gre njihova moč v Gorici h koncu!

Kranjsko.

„Naš List“ dela ljubljanskim Nemcem sive lase! Pomislite, pohlevni „Naš list“, ki bi ga radi nekateri rojaki gledali le preko rame, ako pove svoje pošteno mnenje brez ozira na kakšno osebo, ta mladi „Naš list“ ne daje spati ljubljanskim Nemcem! Mi smo tega vspeha veseli ter se bomo potrudili, da bo naš uspeh vedno večji. Graška „Tagespost“ je prinesla iz Ljubljane dolg dopis, ki kliče kranjskemu Germanstvu: „Pozor! „Naš list“, najzagrizenejši sovrag Nemcev, postane dnevnik! Izpodbijal bo nemško trgovino in obrt ter delal dnevno za slovenske trgovce in obrtnike ter sploh za prospeh slovenskega narodnega gospodarstva! Hannibal stoji pred vratmi! Vsi na boj! Trara, trara!“ In še nekaj skrbi ljublj. Nemce. Boje se g. dr. Vinka Gregoriča kot živega vraga; ta „vrag“ pa prevzame vodstvo nove stranke in novega dnevnika. Nam sicer doslej vse to še ni znano, a končno je možno tudi to. Dr. V. Gregorič že dolgo ni več politično delaven in klerikalec v istini ni bil nikdar. Danes je prav delaven za „zvezo prometnih društev“ in za hôtel „Union“, — za drugo se sedaj še ne briga. Dokazal pa je toliko energije in jeklene volje, da bi sodil ta marljivi mož v širši delokrog. Z „Našim listom“ ni doslej v nobeni zvezi. Ali se razširi „Naš List“ v dnevnik, je vprašanje bodočnosti. Kar še ni, se še lahko zgodi, in potem bomo dajali „Tagesposti“ še

več povoda, bati se naše resnicoljubnosti brez vse surovosti.

Novo predsedstvo „Slovenske Matice“. Dne 25. t. m. si je odbor „Slovenske Matice“ izvolil namesto odstopivšega c. kr. dežel. šolskega nadzornika g. Frana Levca novega predsednika, gospoda profesorja dr. Frana Ilešiča. Splošna sodba je, da si odbor ni mogel izvoliti primernejšega, sposobnejšega in marljivejšega moža za predsednika, kakor je dr. Ilešič, ki je ne le resen, modernočuteč in misleč pisatelj ter odkritosrčen Slovan, ki se ne boji vsake sapice, nego je tudi agitatorski talent prve vrste. Dasi vseskoz naprednjak, se odlikuje g. dr. Ilešič s finim taktom, da ne žali nikdar nobene individualnosti, ker zna uvaževati in spoštovati vsako pošteno mnenje. Zato proti dr. Ilešičevi izvolitvi ni bilo v odboru nobene — vsaj odkrite ne — opozicije. Skratka: dr. Ilešič je toleranten mož dela in inicijativnosti, kakoršnega je bilo „Slov. Matici“ treba, ako naj društvo vedno bolj uspeva ter napreduje v duhu modernega časa. Število članov in sodelavcev „Slov. Matice“ se mora in more izlabka potrojiti, ako store odbor, poverjeniki in društveni predsednik vedno svojo dolžnost; s tem pa se pomnoži in poveča tudi število in kvaliteta društvenih knjig. Navdušenje, veselje in vztrajnost v delovanju za napredovanje društva pa zavisi v veliki meri od predsednikove osebe. Ako je predsednik mlačen, naveličan, brezbrizan in morda celo nasproten vsakej koristni reformi, potem seveda zadremlje in otopi ves odbor in vse društvo. Najlepši književni programi na papirju ne koristijo nič, ako se ne izvršujejo. V minolosti pa se je grešilo... Mi, ki zasledujemo dr. Ilešičevo mnogostransko resno in plovito delovanje ter smo se posebno razveselili zveze „Hrvatske in Slovenske Matice“, ki se je sklenila v prvi vrsti vsled dr. Ilešičevega posredovanja, mi torej čestitamo „Slov. Matici“ k novemu predsedniku. Bližata se jubileja P. Trubarja in Napoleonove Ilirije, bliža se jubilej Bleiweisovih „Novic“. Naj poskrbi novi g. predsednik, da se ne zamude, kakor se je poprejšnje čase zamudilo že toliko velikih in zgodovinskih in literarnih jubilejev! Naj se izvršuje v odboru sklenjeni in sprejeti literarni program „Sloven. Matice“ ter naj se pridobe vsi naši prvi in najodličnejši znanstveni in leposlovni pisatelji, da delujejo složno in vztrajno v proevit našega edinega literarnega zavoda! A tudi na naše slikarje naj se ne pozablja več! Reorganizuje naj se tudi poverjeniški, precej zastareli aparat ter naj se vzkreše v vseh odsekih iskra novega, vspehov bogatega delovanja! Naj bi ne bilo omikanega Slovenca in zavedne Slovenke, ki ni član „Slovenske Matice“. 7—8 knjig leposlovnega in podučnega berila za 4 K je pač književno darilo v pravem pomenu besede. Poverjeniki, zganite se!

Oficijalno glasilo nar.-napr. stranke. Piše se nam: In vendar se giblje! Sklepi zaupnih shodov narodno-napredne stranke so se začeli izvrševati. Pozno, a vendarle! Ni še prekasno, in mi se tega v imenu svobode in napredka veselimo. Ustanavljanje raznih izobraževalnih, pevskih in sokolskih društev po neprebujenih in nezavednih krajih in okrajih je bilo začetek. Slava! S prosveto k svobodi! Izobrazite rojaka, odprite mu oči in ušesa, dvignite mu dušo, pa bo začel sam misliti in soditi! Kdor pa sam misli in sodi, tisti že nima več mesta med mračnjaki in nazadnjaki. Neumnost, nevednost je naša najhujša sovražnica. Njej enaka pa je gospodarska zaostalost, beda. Siromak ne more biti svobodnjak. Suženj je, uboga para, ki si ne upa niti prosto sopsti. Morda je nihilist, anarhist, vsekakor pa ne delaven za napredek. Zato nas veseli, da se je narodno-napredna stranka lotila tudi narodno-gospodarskega vprašanja. Le v tem znamenju je zmaga. In zdaj se govori, da dobimo oficijalno glasilo narodno-napredne stranke. Bilo ga je treba že davno. Ako bi ga imeli že vsaj pred 10 leti, bi se naše vrste ne bile med tem toli razredčile. Manjkalo nam je enotnega programa, vodnika, discipline. Vsi smo težili za enakim ciljem, a hodili smo razna pota ter se zato pričkali, večsih prav nebratovsko psovali in bili. In večkrat

se je zgodilo, da nas je med takim pretepom prehitel sovražnik, ali pa smo celo sami pokazali cilju hrbet, ker smo bili disgustovani, žaljeni. Prečestokrat so pač igrale glavno ulogo osebnosti; mesto načel in programa smo videli le posameznike. Iz tega se je izcimil osebni kult in za njim osebno sovraštvo. „Naš list“ je bil prvi, ki je naglašal potrebo jasnih načel in jasnega programa; „Naš list“ je bil prvi, ki je začel boj proti kultu in sovražnosti posameznih oseb. Napadali so nas, preganjali, smesili. Mi pa nismo odnehali. Organizujmo se, reformujmo od glave do udov in disciplinujmo se! Čast delu in vspehu, osebe pa so postranske važnosti. In zdaj se giblje vendarle. Organizacija ni svobodna sužnjost, disciplina ni svobodno si naložen despotizem. A mi rabimo skupnih ciljev, enotnih direktiv, enakih načel. Še bomo hodili razna pota in še bomo vporabljali razna sredstva, a naša pota se ne bodo križala, nego bodo tekla vzporedno, in naša sredstva ne bodo razdirala onega, kar so dosegla druga. Oficijalno glasilo stranke, ako se res ustanovi, naj bo izraz vsega zaupništva, ne pa ene osebe, odvisne od trenutnih simpatij in antipatij, odmev naj bo želja in direktive celokupnosti, ne pa posameznika. Mi torej pozdravljamo bodoče oficijalno glasilo narodno-napredne stranke kot znanitelja trdnjše organizacije in resne discipline.

Župan Hribar narodno-naprednemu dijaštvu. „Slovenec“ je obvestil slovensko javnost, da je sabljaško dijaško društvo „Sava“ odpovedalo županu in poslancu Hribarju svoje prijateljstvo in ga pozvalo, naj odloži častno članstvo „Save“. Še obširneje je o tem velikem dogodku poročal „Sl. Narod“ z opazko, da je „Sava“ izrekla g. dr. Tavčarju obenem zaupanje. Mi pa smo v zadregi, komu bi gratulovali in komu kondolovali. Zaupanje „Save“, ki ima morda zdaj le še enega člana s častno diplomo, t. j. g. Jurja Auerja ml., zaupanje tega slavnega društva ni karsibodi! Ker pa smo svobodomislec, se čudimo nesvobodomiselnosti „Savanov“ in pa njih uprav ženski ljubosumnosti. Župan Hribar je kvitiral odpoved ljubezni „Save“ s predolgim „Poslanim“, v katerem je povedal na naslov „Save“ in sploh slovenskih akademikov nekaj bridkih resnic. Poslanec Hribar piše, da je na shodu slov. narodno-radikalnega dijaštva v Celju rekel le, da mu vzbuja respekt ono slovensko dijaštvo, ki je nadomestilo nesmiselnost križevačkih statutov in sabljaštva s pozitivnim delom za narod. To izjavo, ki ni imela osti proti nobeni dijaški organizaciji, izrablja sedaj „Sava“, češ, da je Hribar njo neutemeljeno napadel. — Župan H. piše nato: „Meni se za navedeno svojo izjavo ni potreba sramovati. Da križevački statut pomeni golo pijančevanje in da ne vsebuje nič etičnega, priznavajo implicite moji mladi prijatelji iz „Save“ sami; da je to pijančevanje kuga, ki nam je umorila že marsikak lepo razvijajoči se talent, je tako znana stvar, da bi bilo odveč dokazovati jo. Ako pa je pijančevanje že sploh obžalovanja vredno, velja to tembolje o pijančevanju med akademično mladino, kajti ono zamori vse ideale in ubije vsakršno energijo. Živečih mumij pa mi Slovenci, ki moramo biti tako trd boj za narodni obstanek, ne potrebujemo. Če je križevački statut le golo posnemanje neke obžalovanja vredne hrvatske navade, katera pa v tem narodu na srečo začenja ginevati, ni sabljanje in menzurovanje nič družega, ko opičje posnemanje burševskih navad in razvad. Skoro pri vsakem koraku, ki ga storimo, opletajo nas nemške šege in navade po petah, ali naj se res naša akademična mladina ne otrese te najnesmiselnije? Ako mladi moji prijatelji iz „Save“ trde, da sabljaštvo povzdiga osebni pogum in ustvarja značaje, vidi se, da so res — mladi. Značaje ustvarja le poštvrtovalno delo za narod; za osebni pogum pa je neobhoden predpogoj trdna volja in duševna energija, in to oboje se najsigurneje pridobi pri tem delu. Menzura pa obsojam tudi zato, ker so nekaka odgoja za dvoboje, ki so — naj mi to moji mladi prijatelji iz „Save“ zamerijo ali ne — skrajni od srednjeveškega viteštva, katero se nam dandanes vendar tako smešno zdi, pode-

dovan nesmisel. Nič nam zavrgljivost dvoboja ne more bolje dokazati, ko slučaj Puškina in Lermontova.“ Končno piše g. Hribar: „Očitati mi, da simpatizujem z narodno-radikalnim dijaštvom. Zares, in ni me sram tega. To dijaštvo vidim pri narodnem delu. Poleg tega simpatizujem tudi z narodno-naprednim dijaštvom, ki se — kar se narodnega dela tiče — postavlja popolnoma na stališče narodno-radikalnega dijaštva, poleg tega pa že sedaj svoje pristaše pripravljati namerava na politično delovanje v smislu narodno-naprednega programa. Vem dobro, da ni daleč ona doba, ko se morate združiti ti dve struji slovenskega dijaštva, ker sta si presorodni, da bi ostali ločeni. Ali bode res posnemanje nemškega burševstva zadrževalo tudi Vas — bivše moje prijatelje iz „Save“ — da se jima pridružite?“

Slovenski radikalizem. Opažati je v naprednih slovenskih slojih poglobljenje narodne ideje, in vprav večjega razumevanja in doslednega izvajanja naprednega principa nam je živo treba v dobi, ko se giblje vse politično življenje v Avstriji, zlasti pri Nemcih v znamenju skrajnega nacionizma. Alpski Nemci prirejajo shode in stavijo vse moči v dosego svojih pretiranih zahtev po popolni nadvladi v alpskih deželah. — Sudetski Nemci zahtevajo, da se ima Češko razdeliti po narodnosti, in da se imajo na češkem ozemlju nastavljeni samo nemški uradniki. Povsod vidimo znake nemškega prenapetega nacionizma in fanatičnega sovraštva napram Slovanom. A vrhutega še avstrijska vlada stoji zmerom na strani Nemcev, dela kompromise v njihovo korist, a Slovane zapostavlja, in zlasti pri nas je vedno njen princip škodovati in prikrajšati Slovence. Zato moramo poostriiti svoj narodni čut, skrajni radikalizem je edino sredstvo, da odbijamo vsaj najkrivičnejše nastope in zahteve Nemcev v našo škodo. Tembolj občutimo v tem hipu, kako brezdomovinsko in podlo nastopa Kranjski klerikalizem, ki se veže na oduren način s kranjsko nemško birokracijo v ponižanje in oškodovanje slovenske Kranjske. Seveda kranjski klerikalci niso norci, da bi očitno izpovedali svoja izdajniška načela, ampak gredo hinavsko na delo, in s tem toliko laže in huje škodijo slovenskemu narodu. Govore in pišejo, da jim je za napredek slovenskega gospodarstva, trgovine, industrije, a v Ljubljani napovedujejo bojkot slovenskim narodnim trgovcem in obrtnikom, govore in pišejo za slovensko šolstvo, na ljubljanski I. gimnaziji so tako zamotali ravnateljsko vprašanje, da je žalostno, kako nam je vlada razbila ta zavod. Govore in pišejo za procvit in moč slovenske zemlje, na štajerski jezikovni meji prodajajo slovensko zemljo najhujšim nemškim nacionalcem! Škof Bonaventura ima na svojem posestvu v Gornjemgradu v službi same Nemce in dela s parno silo za ponemčenje slovenske zemlje, a na drugi strani je založil grško slovnicu v slovenskem jeziku — samo zato, da siplje pesek v oči. Hinavstvo in sleparija vzdržuje kranjske klerikalce!

Slovensko gledališče. Gledališka sezona se je otvorila 2. t. m. s hrvatsko dramo prof. Milana Begovića „Gospa Walewska“. Hrvatski pesnik je podal tu stihovano dramo iz zgodovine Poljske za časa prihoda Napoleona I. med Poljake, hrepeneče po svobodi. Lepa gospa Walewska upa, da s ceno svoje poštenosti kupi rojakom svobodo. Žrtvuje se seveda zaman; Napoleon ni bil naiven fantast ter je stopal dalje preko ženskih sre in moških trupel. Gospa Walewska je torej dokaj naivna idealistka, in njena tragedija resnemu mislecju ne vzbuja občudovanja, pač pa sočutje. Drama z mnogoštevilnimi zgodovinskimi osebami zahteva mnogo izvrstnih igralcev. Pri nas jih, žal, nimamo. Te osebe sami so knezi, grofje, visoki častniki in dostojanstveniki najfinejših manir. Pri nas jih igrajo diletantje in člani opernega zbora! Dejanje se godi v razkošno bogati okolici, — a razkošje na našem odrju? Uprizoritev te drame je bila torej v danih razmerah skoraj nemožna in pretežavna. Poizkus pa se je posrečil vsaj zadovoljivo, ako se upošteva vse. Ker se je delo tudi zelo skrajšalo (zlasti II. dejanje) in se je osredotočilo le na par glavnih oseb, smo dobili na oder

sicer le zelo oskubljeno dramo, ki pa se je igrala dosti dobro. V prvi vrsti je omenjati go. Z. Borštnikovo v naslovni ulogi, dalje g. Dragutinovića v ulogi njenega soproga in novega ljubimca g. Haasena, ki bo imel za g. Taborskim težko stališče, a je s svojo rutino odnesel lep uspeh. Ostale vloge so le epizodiščne. — V petek, dne 4. t. m. se uprizori opera „Manon“.

Družba sv. Mohorja je imela letos 79.146 udov, t. j. 2833 udov manj ko lani. „Slovenec“ pripisuje krivdo tega nazadovanja dejstvu, da letos ni med družbenimi knjigami — nobenega molitvenika! To je bedastoča! Molitvenikov ima vsak družbenik vsaj že en ducat, sicer pa so mu na razpolago za par vinarjev še razni molitveniki prejšnjih letnikov družbe. Kdor hoče imeti molitvenik, ga dobi nemudoma. To ve „Slovenec“ prav dobro, vendar pa tako nespametno hujska proti zahtevi vseh razsodnih ljudi in dokazovanju vseh objektivnih kritikov. Sicer pa je izdala družba vzlic temu tudi letos dvoje pobožnih knjig, namreč „Zgodbe svetega pisma“ in Seigerschmiedovo knjigo o veri! Ali to še ni dovolj? Kaj če bi se poizkusilo izdati enkrat vseh 6 knjig družbe s čisto molitveniško in cerkveno pobožno vsebino? Poizkusite! Morda vam potem priraste mahoma 100.000 novih udov! — Vzrok nazadovanja bo pač odpadanje inteligence, pa izseljevanje, beda po nekaterih krajih, večja draginja in deloma tudi mlačnost nekaterih poverjenikov! Ali pa ne nekoliko tudi zagovednost nekaterih neduhovitih duhovnov, ki so se zgražali celo nad lepo povestjo Iv. Lahovo? Ti ljudje se pač že bližajo kretenstvu! Nadejamo se, da bo novo tajništvo bolje razumevalo resnične potrebe našega ljudstva, kakor prejšnje, da bo znalo pridobiti več dobrih sotrudnikov in sotrudnic ter da bo zavladal poslej v pisarni red, ki ga doslej ni bilo! Potem se število udov zopet dvigne. Sicer pa je en vztrajen ud vreden več ko pet nevztrajnih. Ali bi se ne dalo pri družbi poskrbeti tudi nekaj dela našim umetnikom? — Estetska izobrazba naroda je tudi silno važna zahteva napredujočega časa, gospodje!

Umrl je po dolgotrajni bolezni g. Josip Pavšek, uradnik „Slavije“, nekdanj sloveč pevec in priljubljen tenorist slovenske opere. Pokojnik je bil eden najagilnejših agitatorjev, kar jih je imela nar. stranka pri bojih z Nemci in s klerikalci za ljublj. obč. svet. Pri zadnji volitveni borbi za ljubljanski državnozbornski mandat se je dal ohromeli in od kapi zadeti pokojnik vzlic silnim mukam pripeljati na volišče, da je glasoval napredno. Najlepši spomin vrlemu slovenskemu pevcu in zavednemu narodnjaku!

Slovensko obrtniško društvo v Ljubljani so je bavilo te dni z vprašanjem pomena trgovske in obrtne zadruge. Člani društva prirede več sestankov, da se med seboj spoznajo in pogovore o zadevah, ki jih bode predsedstvo društva uvaževalo, ter zasledovalo na pristojnih mestih.

Raznoterosti.

Ameriški Slovenci. V mestu Rosaria de Santa Fe v Argentini (južna Amerika) so osnovali tamkajšnji Hrvati in Slovenci skupno društvo, ki ima zlasti namen podpirati naši šolski družbi.

Tolstoj delavcem. Jasna Poljana, bivališče velikega ruskega pisatelja in filozofa, je Meka, v katero zahajajo najvišji gospodje in tudi najpriprostejši težaki. Nedavno sta prišla k Tolstemu dva ruska delavca prosit sveta, ali naj hodi delavstvo po že pripravljeni poti in sploh kako naj ravna nadalje. Eden izmed delavcev je razlagal Tolstemu z največjo vneto ideale socijalne demokracije ter slikal njene velike vspehe tudi v Rusiji. Grof Tolstoj je pazno poslušal, potem pa je odgovoril: „Slaba je vaša stvar, gospodje socijaldemokrati! Saj ne prihajate nikdar od prave strani, tudi ste se preveč oddaljili od narave. Poglejte vendar, kako se v njej vse razvija! Poglejte vendar cvetlico: kako si izvoli potrebna tla, raste potem počasi in polagoma iz semena, razvija liste in se počasi razraste v lepo in zdravo rastlino! Vi pa hočete

vse naenkrat! Nagnetli ste se po mestih in tovarnah in od tukaj hočete hitro obrniti vse dosedanje življenje. Tudi za kmeta se brigade malo, dasi tiči v njem največja moč. Človek se ne sme ločiti od narave in zemlje. V tem obstoji vsa resnica. Dajte kmetom zemljo, osvobodite njegovo delo suženjstva, in vse življenje se izpremeni. Potem se izboljša tudi žitje delavcev. Vedno le kričite: „Proletariat, proletariat!“ pa vendar ne izboljšate življenja niti za prst široko.“

Mehaničen obraz. Francoski minister dr. Delair je predstavil članom francoske akademije za medicino v Parizu moža, ki ima ponarejen ves spodnji del obraza, namreč brado, spodnjo čeljust, gornjo čeljust, ustnice in nos. Obraz mu je namreč raztrgal nepreviden strel. S čudovitim mehanizmom so mu vse te dele umetno ponaredili, da mož lahko žveči hrano ter na par korakov sploh ni poznati, da nima pristnega obraza. Seveda nosi umetne brke in brado, s čemur se falzifikacija še bolj pokriva. Mehanizem sestoji iz štirih delov, ki si jih lahko mož sam razloži ter jih vsako jutro v umivalniku z vodo in milom opere.

Ne obližujte znamk! Večina ljudi ima navado, da znamko obližne, predno jo pritisne na pismo. Zdravniški listi resno svare pred to nevarno navado. Ne le da so znamke na zadnji strani gumirane z lepom, ki je za želodec nevaren, na tem lepu se tudi prijemljejo razni bacili, ki jih z obližovanjem znamke človek prenese na svoj jezik, v slino, požiralnik in v pljuča. Tako se zanese mnogo bolezni v človeka, in žal, da je med temi boleznimi večkrat tudi tuberkuloza. Zato ne obližujte znamk, ki zanašajo v telo razne bacile in povzročajo bolezni ust, pljuč in želodca!

Prosveta.

Leposlovna knjižnica: Ponižani in razžaljeni. Ruski spisal F. M. Dostojevskij. To je že četrti obširni roman svetovne literature, ki ga je izdala „Katoliška bukvarna“ v Ljubljani. Dostojevskij je velikanpisatelj, kakoršnih ima svet malo; njegovo ime in njegova širokozasnovana ter psihološko globoko zamišljena dela pozna ves naobraženi svet. Dostojevskega romani so odprte knjige ruskega proletarstva in ruskega naroda sploh. V njih čitamo ruske razmere, rusko resnično življenje tedanjega časa. Dostojevskemu narodni kolorit ni samo okvir, nego malodane bistvo. Nastopajoče osebe v njegovih delih so pristno ruske in pristno ruska je njegova divjetemna ter trpka domišljija, ki se najraje potaplja v grozo in strah in slika uprav ženjalno najbolestnejše utripe človeškega srca. Roman „Ponižani in razžaljeni“ ni najboljšo delo Dostojevskega; vendar pa je visoke literarne vrednosti in je velezanimivo že zato, ker je baje povzeto iz resničnega življenja. Dejanje se živahno razvija in značaji so krepko orisani. Vvod je zanimiv. Prevod je dober, samo da je tupatam nekoliko površen ter bi bil jezik lahko malo bolj uglajen. Tiskovnih hib pa je ogromno! Kaj dela uredništvo?! — Veseli nas, da je v zadnjih časih na slovenskem slovstvenem polju tako živahno gibanje ter da se izdajajo v dobrih slovenskih prevodih tako velika in znamenita dela, ki bodo gotovo tudi razvoju slovenske literature na korist. Roman obsega 501 str. ter stane broširan 3 K, eleg. vezan pa 4 K 20 h. Dobiva se v vseh knjigarnah.

MARIBOR • Karčovin 138 IVAN LAMPRECHT ML.

Zavod svetlobnega slikateljstva in tovarna teh potrebščin se priporoča za

izdelovanje slik in vseh **fotografičnih potrebščin** mogočih

posebno se opozarja na svetlobno občutljive plošče v korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Najboljše delo, delu primerna cena!

Svoji k svojim!

Zahtevajte cenik!

SINGER šivalni stroji

za vse mogoče namene

ne samo za industrijo, marveč tudi za vsako šivanje v družini, morejo se naročiti samo pri nas.

Pazi naj se, da se nakupuje samo v naših prodajalnah.

Naše prodajalne se vse poznajo po tem znamenju.

Kranj, Glavni trg 192.

Podružnice v vseh večjih mestih.

Singer Co. Delniška družba za šivalne stroje

V blagohotno uvaževanje! Vsi od drugih trgovin s šivalnimi stroji pod imenom „Singer“ ponujani stroji narejeni so po nekem našem starejšem sistemu, ki za našimi novjšimi sistemi druž. strojev v konstrukciji, zmožnosti in trpežnosti daleč zaostajajo.

Rimska cesta 2.

Milšerjeve ulice 5.

Prva kranjska tvornica klavirjev v Ljubljani

WARBINEK-ovi
piani so neprekosljivi!

Klavirji, harmoniji, tudi samoigralni, električni. Prodaja se tudi na obroke. Stare klavirje jemljem v zameno. Dajem tudi na posodo. Uglasevanja in poprave se izvršujejo točno in dobro. Solidne cene. Petletna garancija. Prepričajte se osebno.

Le „Zvezdna cikorija“

iz Prve jugoslovanske tovarne
za kavine surogate v Ljubljani

je pravi slovenski izdelek!

Podružnica v Spletu

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Celovcu

Delniška glavica:

2.000.000 K

v Ljubljani

obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga

po 4 1/2 %

Res. fond:

200.000 K

Rentni davek plačuje banka sama.

Sprejema zglasila za subskripcijo deležev „Hotelske družbe z o. z. Triglav“ po K 500—, 1.000—, 5.000— in 10.000—.

Rentni davek plačuje banka sama.

Zakonito zavarovano.

Vsako ponarejanje kaznjivo.

Edino pravi je le Thierry-jev balzam

z zeleno znamko z nuno.
12 malih ali 6 dvojnatih steklenic
ali 1 velika posebna steklenica
s patent. zamaškom K 5.—.

Thierry-jevo centifolijsko mazilo

za vse še tako zastarane rane, vnetja,
poškodbe itd. 2 lončka K 3.60.
Razpošilja le proti predplači ali
po povzetju.

Obe ti dve domači sredstvi sta kot najboljši
splošno znani in svetovno slavni.

Naročila je nasloviti na

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogasški Slatini.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah. Brošure s tisoči za-
hvalnih pism zastoj in franko.

„Lira-kolesa“

Najboljši izdelek

Najnižje cene

3 letno jamstvo. Pošlje se takoj na poskušnjo. Colnine pro-
sto od avstr. razpošiljalnice. Cenik zastoj. Zastopniki se iščejo.

Rihard Ladewig, Prenzlau

(prov. Brandenburg), poštni predal št. 235.

Pozornost vzbujajoča novost!

Poceni!

Na vsako
sprehodno
palico se
lahko
natakne

Praktično!

1 komad
samo 2 K,
3 komadi
5 K 50 v.

Daljnogled — 50 kratno povečanje.

Pošilja po povzetju: Henrik Weiss, Dunaj, XIV./3,
Sechshauserstrasse 5/23. Naročite takoj to Vas bo razveselilo!

Steckenpferd- Lilijino mlečno milo

Bergmann & Co., Drazdane in Dečim ob Labi

je in ostane glasom vsak dan dohajajočih priznalnic
najuspešnejše izmed vseh medicinskih mil zoper
pege, kakor tudi v dosego in ohranitev nežne,
mehke kože in rožne polti. Na prodaj komad po
80 vinarjev v vseh lekarnah, drogerijah, trgovinah
s parfumerijami in milom in v brivnicah.

PFAFF

šivalni stroji

so najboljši

za družinsko uporabo.
Šivajo, krpajo in vezejo.
Neprekosljivi za obrtne namene,
šivajo naprej in nazaj.
! Krogljasto ležišče !

Glavni zastopnik

Fr. Tschinkel

Ljubljana • Kočevje

Mestni trg 9. v gradu.

56

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvaž-
nejša knjiga o preoblagodarjenju z
otroci. Z nad tisoč zahval. pism pošilja
diskretno proti 99 v. v avstr. poštini
znamkah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296
Lindenstrasse. 50.

Žene!

Ako trpite na zastajanju krvi ali na podobnih bo-
leznih, pišite pod naslovom: P. Ziervas, Kalk 245 pr-
Köln ob Renu.

Nekaj izmed več sto zahvalnih pism:

Gospa B. v W. piše: „Najoplejša zahvala, Vaše
sredstvo je učinkovalo že po 5 dneh.“

Gospa L. v M. piše: „Vaše izvrstno sredstvo bom
vsakomur priporočala, ga meni ne sme nikdar zmanjkati.“

Arhitekt S. v M. piše: „Za izvrstno in točno po-
strežbo moji ženi se Vam iskreno zahvaljujem. Učinek
se je pokazal že po 3 dnevni uporabi popolnoma in vse
se je izvršilo brez bolečin.“

Proti vposlatvi I. marke (K 120, tudi v znamkah)
razpošiljam knjigo: „Mojnje perijode“ (Die Störungen
der Periode) od dr. med. Lewis. Prospekt zastoj, poštino
je plačati.

Anton Müller, vinotržec, Domžale

(Kranjsko)

Priporoča izborna zalogo vsakovr-
stnih novih in starih vin v sodih in steklenicah

Registriran vzorec.

Bajna iluzija!

Oblastveno varovano.

Najlepši kras božičnega drevesca, ki bi ga ne smela pogrešati nobena krščanska družina, je moje izboljšano briljantno angel. zvonilo za božično drevo št. 1

popolnoma iz kovine s 5 pozlač. angelci, 30 cm visoko.

Garantira se za funkcioniranje.

Pritrdi se lahko takoj na največje ali na naj-
manjše drevo s preprostim nasajenjem. Postav-
ljeno na mizo se rabi lahko tudi za namizno
zvonilo. Postavljeno na toplo peč funkcionira
tudi brez prižganih sveč.

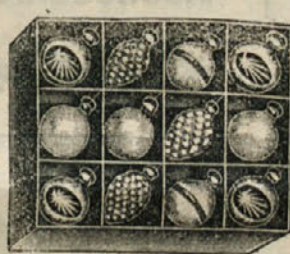
Gorki zrak treh prižganih sveč vrti gonilno kolo,
nanje pritrjeni izboljšani jekleni betički pa udar-
jajo na troje zvoncev in blagovžno, srebrno-
čisto zvonjenje zadoni, mlado in staro prestavlja-
joč v božično blaženost. Kos stane s kartonom
in navodilom vred K 1.50.

3 kosi K 4.25, 4 kosi K 5.50, 6 kosov 8 K, 9 ko-
sov 12 K, 12 kosov 15 K, 24 kosov 29 K, 36 kosov
K 43.50, 50 kosov K 58.—, 100 kosov K 112.—.

Št. 2. Ravnotisto angelsko zvonilo za božično
drevesce, izvršeno veleelegantno in posebno fino
ponikljano, s sukanimi stebriči za zvonce in 3
prekrasno žarečimi srebrnimi lametastimi rožami,
ki potem, ko so prižgane sveče, prekrasno od-
sevajo, kos s kartonom in navodilom vred 2 K.

3 kosi K 5.50, 4 kosi K 7.25, 6 kosov K 10.50, 9 ko-
sov K 15.50, 12 kosov K 20.25, 24 kosov K 39.50,
36 kosov K 57.50, 50 kosov K 77.50, 100 kosov K 150.

Najnovejši stekl. nakit za božično drevesce.

12 kosov sort., skrbno zaviti v karton, po velik. in
izvršitvi po K —40, —60, —70, —80, 1.—, 1.20, 1.50,
2.—. 6 kos. v kartonu, po velik. in izvršitvi po K —75,
—90, 1.—, 1.20. Lameta, angelski lasci, srebrni ali zlati,
kuvert K —10, žica za orehe 100 kosov K —20, ve-
rižice iz stekl. kroglic, 1 in pol do 2 metra dolge, po
velik. kroglic K —90, —95, 1.20, 1.40. Svečice 24
kosov v kartonu K —50, večje, 15 kosov v kartonu
K —58, držajci za sveče, tucat K —50.

Božična nagrada. Vsak p. n. kupec, ki od 1. sept. do

30. nov. pismeno naenkrat naroči za
najmanj 40 K blaga, dobi zastoj za božično nagrado

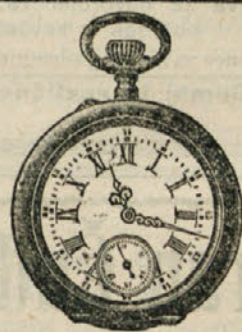
alarmno budilko št. 4343 s po noči svetlečim se kazalnikom in pa koledar za l. 1908.

Zamena dovoljena ali denar nazaj, torej brez rizika!

Pošilja se po povzetju ali denar naprej. Najpripravnije se naroča na odrezku po-
štne nakaznice. Neobhodno je potrebno, da se pri naročitvi opomni, ali naj se pošlje
blago po povzetju ali če je denar odposlan po nakaznici. Tudi je v korist vsakemu
naročitelju, da naroči, čim le mogoče, blago že pred 15. decembrom, ker pošta
po 15. decembru zaradi hudega nalaga ne more dostavljati tako hitro, kakor ob
navadnem času. — Naslavljajte naročbe zatorej pravočasno na naslov:

Prva tvornica za ure v Mostu, Jan Konrad c. in kr. dv. dobav. v Mostu št. 1945 na Češkem.

Zahtevajte moj najnovejši glavni katalog s 3000 slikami, ki vam ga takoj pošljem zastoj in poštino prosto.

5 kron

pristna Roskopf patentna
remontoirka na sidro švi-
carskega sist. z masivnim
solidnim švic. kolesjem na
sidro in zaščito za gonilno
vzmet, pristno nikl. okrovje
z varstv. plombo in šarnir-
skim pokrovom, ovalnim
robom, 36 ur idoča (ne gre
samo 12 ur), okrašeni in
pozlač. kazalci, najatanč-
nejše reguliranje in 3letni
garancijski list, kom. 5 K,
3 kom. 14 K. 8 sekundnim
kazalcem 6 K, 3 kosi 17 K.

Bogata izbira v mojem glavnem katalogu.

Št. 7223. Denarnica iz
enega kosa, svetlorjava,
safian, mnogo prostora za
drobiž, 4 predeli, notranja
zapora na vzmet, nikl. zu-
nanja zapora, 9 cm dolg.
6 cm šir. K 1.50.

Št. 7202. Cena dobra de-
narnica iz enega kosa mo-
čnega, gladkega usnja zga-
nena, la zaklopici iz go-
vedine, 4 predeli in vizitje,
3 zapore, 9 cm dol., 6 cm šir.
K 1.35. Boljše denarnice
po K 1.85, 2.10, 2.80, 3.10,
3.50, 3.80, 4.20, in više.

Prosim, zahtevajte katalog.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena
leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena
leta 1882

Podrejena skontraciji „Zadružne zveze“ v Celju

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada

št. 828.406.

4 1/2 %

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Stanje hranilnih vlog

K 11,050.929-20

Upravno premoženje kmetske

posojilnice 31. dec. 1906

K 11,325.723-62.

Denarni promet

K 50,486.935-14

Varnost hranilnih vlog je tudi zjamčena po zadružnikih.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na
menice po 6 %. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

Modna trgovina Pavel Magdič, Ljubljana, Prešernove ulice 7.

Priporoča:

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenišce.
Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezanine.

Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi, Pozamentarija, porte in žnore, resice, krepince in žnore za tapetnike.

☛ **Krepi in flori za žalovanje.** ☛

Zlate in srebrne resice, čipke in žnore.

Serpe iz svile, čipk in volne.

Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlače, otročje perilo in odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.

Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje.

Gumbi in različne igle.

Priporoča:

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.

Idrijske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirtovi venči.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modreci in potrebščine za modrece.

Glave rokavice in rokavice za uniformirance, pletena, letna in zimski rokavice.

Kopalno perilo, dišave, milo in ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zobe.

Razna narodna pletena in vezena ročna dela.

Priporoča:

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, naprsnike in žepne rute.

Pravo jagrovo normalno perilo, tricot srajce, jopice in hlače.

Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in pasovi za šport.

Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice.

Ogrevalci za kolena, meča, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrbtniki, ovratni roboi.

Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki itd.

Gospod! Berite novice,
ker so za Vas važne
in koristne.

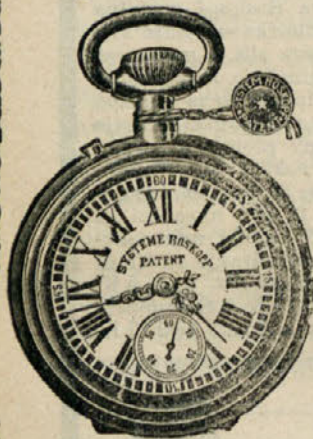
Jaz razpošiljam po povzetju od K 12:50 jedno krasno dobro in moderno opravo, katera obstoji iz sledečih stvari: jedna fina bela ali barvasta srajca št. 2 — jedne dobre spodnje hlače, jedna lepa spalna srajca, 1 ovratnik po želji, 1 krasno kravato, 1 par trpežnih nogavic, 1 močno brisalko, 1 izvrstne naramnice, 3 dobre žepne rute, vse v eni škatulji lepo aranžirano.

Razpošiljam z obratno pošto. Kar ne ugaja, vrnem denar nazaj.

Fran Čuden

v Ljubljani — v Prešernovih ulicah

- Urar -

Delničar tovarniške družbe „UNION“ za izdelovanje najboljših ur v Švici

Trgovca z zlatino in srebrnino. Eksport.

Ceniki zastoj in poštne prosti.

Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

Schneider & Verovšek

Trgovina z železnino in stroji na debelo in na drobno.

Ljubljana, Dunajska cesta 16

priporoča se za dobavo železnine vse vrste, zlasti: orodje, stroje in motorje za roko-delec, okove vse vrste za stavbe in po-hištvo, traverze, cement itd. Opozarjava na hitro in točno postrežbo! Nizke cene!

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5

priporoča

elegantne obleke po meri

~ iz pristnega angleškega blaga. ~

Priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblek, plaščev iz tirol. nepremočljivega lodna. Najsolid. postrežba.

Anton Turk

knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti

priporoča:

Kubična knjiga

ali hitri računar za trgovce z lesom (na staro mero) K 3-20, s poštino 10 v. več.

Kubična računica

(II. natis) cena 1 K, po pošti 10 v. več.

Nova kubična knjiga

ali hitri računar za trgovce z lesom, po novi decimalni ali meterski meri. V pla-

tno vezana 5 K, po pošti 20 vin. več.

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Zaloga papirja, pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga

Jos. Petričevih zvezkov

Oglejte si — **poljedelskih strojev**, slamoreznic, čistilnic, mlatilnic, gepelnov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnihih križev itd. pri

FR. STUPICA v LJUBLJANI

na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnotam zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojnice, vseh vrst tehtnice in uteži in vse druge v železninsko stroko spadajoče predmete.

Fr. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg

Velika zaloga zlatih in srebrnih žepnih ur, stenskih ur, vsakovrstnih optičnih predmetov. Zlatnine in srebrnine. Cene nizke.

Genovniki zastoj in franko.

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5. poleg Mestne huanilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otročjih čevljev

iz najboljših tovarov, domačih in tujih.

Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje

Zmerne cene.

Solidna postrežba.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbira izgotovljene obleke za gospode, dame in otroke.

Drogerija ANTON KANC

Ljubljana, Židovske ulice 1.

priporoča: drogve, kemikalije, ustne vode in zobni prašek; redilne in posipalne moke za otroke, dišave, toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine, obvezila sredstva za desinfekcijo, pase in vosek za tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli za kopel. Zaloga karbida.

Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov.

Kupuje vsakovrstna zelišča (rože) semena, korenine, cvetje, lubje itd.

Priporočajte povsod

„Naš List“

— Ustanovljeno leta 1932. —

Priznano najboljšo **oljnate barve**

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočijo z jako majhno množino pobarvati veliko površino,

razpošilja po nizkih cenah

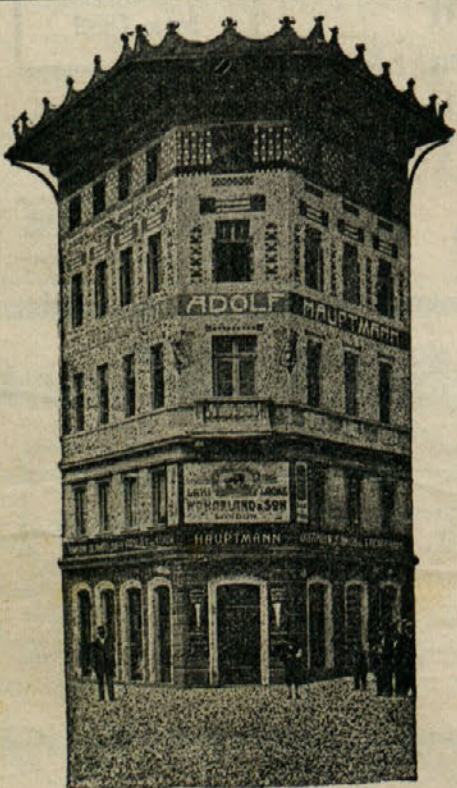
Adolf Hauptmann

v Ljubljani

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

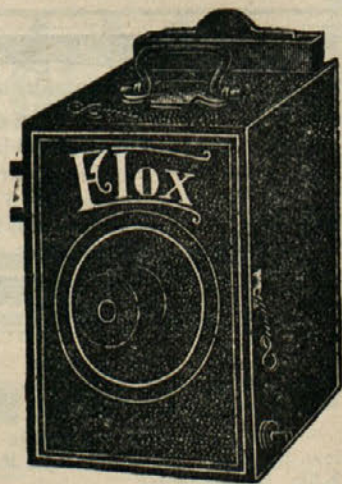
Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov.

Ilustrovani ceniki dobe se brezplačno.

Prodaja na debelo.

Prodaja na drobno.

„Flox“

je fotografski aparat, s katerim lahko fotografira vsakdo brez da bi se prej kaj učil. S tem aparatom se napravljajo podobe v velikosti 5x7 cm in stane eleganten s kompletno opremo in navo dilm samo K 6.—. Razpošilja po povzetju H. Weiss, Dunaj, XIV/3. Sechshauserstrasse 5/110.